

Szabó Dávid

**A magyar, a lengyel és a német talkshow-k
összehasonlító tartalomelemzése**

Budapest, 2010. július, 3. szám

ISSN 2061 44 38

Kiadja az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet

Budapest, 1021 Hűvösvölgyi út 95.

Felelős kiadó: Nahimi Péter igazgató

Borítóterv: Czákó Zsolt

Nyomdai munkák:

Műegyetemi Kiadó

Felelős vezető: Wintermantel Zsolt

www.kiado.bme.hu

Tartalomjegyzék

1. A magyar, a lengyel és a német műsorok tartalomelemzése.....	4
2. Az új formátum	8
3. Konfliktusmegoldások és stratégiák megjelenítése.....	13
4. A beszélgetés irányítása	17
5. A szereplők és a stúdióvendégek	19

1. A magyar, a lengyel és a német műsorok tartalomelemzése

A talkshow-elemzés viszonyítási pontjával a német folyamatok szolgálnak. A vizsgálat első moduljában a műfaj németországi fejlődését tekintettük át,¹ ezt követően a magyar talkshow-k jellemzőit német és lengyel produkciókhoz, valamint egy amerikaihoz hasonlítjuk.

A német viszonyítást több tényező is indokolja: a legnagyobb magyar kereskedelmi televíziók német médiacsoportok (az RTL Group és a ProSiebenSat.1 Group) magyar leányvállalatai, másrészt a német televíziós piac egyik eszköze feltűnt a magyar gyakorlatban is. A német példa azért is érdekes, mert Németország szokatlan jogi eszköz alkalmazását választotta a talkshow-k által kiváltott felháborodás nyomán. A lengyel összevetést a régiós hasonlóságok indokolták. A minta utolsó eleme a talkshow műfaj árnyoldalát média-ikonként összegző Jerry Springer Show. Jerry Springer 1994-ben kezdte el show-jának trash formátumát készíteni. Az extrém, nem ritkán perverzítésba hajló élethelyzetek, szereplők bemutatásával nagy nézettséget elérő produkció körüli szélsőséges indulatok leírására két esetet idézünk. Jerry Springert 2002 júliusában beperelték,² mert egy újrահázasodás titkainak kitergetését követően az ex-férj agyonverte a műsorban fellépő hölgyet, illetve 2009 júliusában a műsorvezető bocsánatot kért a 14 éven keresztül készített Jerry Springer Show-k miatt.³

A tartalomelemzés vizsgálja a daily show-t követő új formátumok a pszichológiai és a bírósági show jellemzőit is. Így tehát a Mónika show-t és a Joshi Bharatot a német és lengyel talkshow műsorokkal és a The Jerry Springer Show-val, illetőleg az azokon a piacokon elterjedt bírósági műsorokkal vetjük össze.

Magyarországon a trash formátum megjelenését láthatták 2009 folyamán az RTL Klub, illetve a TV2 nézői, és ennek a kísérletnek a felfüggesztés vállalták a csatornák a 2009. szeptember 9-én bejelentett önkorlátozásukban. A csatornák gyakorlatilag átvették a német anyavállalatok által Németországban már egy évtizeddel korábban, 1998. június 30-án elfogadott kódexet. Ebben a kereskedelmi csatornák a műsorszerkesztők részére fogalmaztak meg iránymutatást, a csatornák a törvényben rögzített rendelkezéseken túlmenően csak arra kötelezték magukat, hogy törekednek a kódex elveinek gyakorlati megvalósítására. A némethez hasonlóan a magyar kódexnek sincs konkrét jogi vonatkozása, az ORTT számára nem ad új eszközöket.

Németországban – mint azt a kutatás I. moduljában részletesebben leírtuk – a talkshow „krízis” az önkéntes vállalások bejelentésével még nem ért véget, ugyanis kétségek merültek fel a kódex hatékonyságával kapcsolatban. Egy évvel a kódex elfogadása után a GSJP (a német tartományok ifjúságvédelmi referenseit képviselő szervezet) vizsgálata úgy találta, hogy a kilenc magatartási elvből öt esetében a kódex rendelkezéseinek alkalmazása nem kielégítő.⁴ Az elemzés elsősorban arra hívta fel a műsorkészítőket, hogy a személyes konfliktusok prezentálásakor mutassanak fel egyúttal *megoldási lehetőségeket* is, de kifogásolta azt is, hogy a műsorok időnként *szokatlan eseteket*, élethelyzeteket, szokásokat átlagosan elterjedtként mutatnak be. A kritikák érintették a moderátorok teljesítményét is. A

¹ Megjelent az AKTI-Füzetek 45. számában

² <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/2121700.stm>

³ <http://www.origo.hu/teve/20090701-jerry-springer-bocsanatot-kert-showja-miatt.html?>

⁴ Nadine Klass: *Rechtliche Grenzen des Realitätsfernsehen*. Tübingen, 2004. 103. old.

GSJP szerint a műsorvezető feladata a *beszélgetés irányítása*, emellett törekednie kell a szereplők *indulatainak visszafogására*, valamint a *vulgáris megnyilatkozások* kizárására úgy, hogy mindeközben megőrzi semlegességét.

A kereskedelmi csatornák önszabályozó testülete az FSF szintén ellenőrizte a vállalások gyakorlati megvalósulását. A szervezet a GSJP által kifogásolt műsorok esetében hasonlóan vélekedett.⁵ A műsorszolgáltatóknak ez nem állt érdekében, ezért 1999 szeptemberétől az FSF már nem vizsgálta a talkshow-kat. Civil oldalról is határozottan bírálták a műfajt. Baden-Württemberg tartomány egyik legnagyobb civil szerveződése a Landesfamilienrat 1999 nyarán akciót hirdetett, a talkshow-k környezetében reklámozott árúk bojkottját javasolta a fogyasztóknak. Az akcióra a tartományi parlamentben reagált a tartomány szociális minisztere,⁶ s támogatta, hogy mind a gyakorlati megvalósítás, mind az ellenőrzés oldaláról szigorúbban járjanak el az érintettek. A folyamatok éppen ebbe az irányba fordultak, 2000. április 1-jétől lépet életbe (a műsorszolgáltatásra vonatkozó szabályozás legfőbb jogforrása) a negyedik Rundfunkstaatsvertrag (RStV.), amely alapvető változást hozott. A kontrollgrémiumoknak [Rstv. § 3. (7).] lehetőségük nyílik arra, hogy előzetesen korlátozzák a nem fikciós alkotások közzétételi idejét, ha a téma, a feldolgozási, illetve az ábrázolási mód, vagy a prezentáció folytán alkalmasak a kiskorúak fizikai, szellemi vagy lelki jólétének károsítására.⁷ A felügyeleti szerv bizonyos esetekben anélkül gyakorolhat befolyást a műsorszerkesztésre, hogy magára a törvényszegésre ténylegesen sor kerülhetne.

Tartalomelemzésünk a GSJP felmérés tanulságaiból indul ki. Arra kerestünk választ, hogy mit jelent a gyakorlatban a megoldási lehetőségek felmutatása, mi jellemzi a műsorvezetők teljesítményét a beszélgetés irányítása, a vélemények kiegyenlítése, ellenpontozása terén. Figyeltük a szereplők indulatainak visszafogását, illetve a vulgáris megnyilatkozások kizárását célzó műsorvezetői erőfeszítéseket is.

Arra a kérdésre, hogy az unalom, a lobbizás vagy a jogi szabályozás okozta a talkshow krízis levonulását, nincs egyértelmű válasz. Nagyjából egy időben kezdődött ugyanis a jogi szabályozás előkészítése, a lobbizás, a nyomásgyakorlás és a nézőszám jelentős csökkenése, 1999-től a csatornák már nem indítottak új műsorokat.

Több kutatás is vizsgálta a talkshow-k népszerűségének okát, azt, hogy mit kínál a műsorok recepciója a közönségnek, illetve a műsorok pozitív értékelése milyen nézői motivációkkal párosul. A délutáni talkshow-val kapcsolatban mindenekelőtt a megrendezettséget kell kiemelni, s ebből a szempontból némiképp hasonlóságot mutat a színházzal. Feltehetően éppen ebből fakad, hogy a legtöbb néző szórakoztatónak találta, annak ellenére, hogy a témaválasztás és prezentáció tekintetében meglehetősen negatív véleménnyel voltak a műfajról.⁸ A CIA Sensor reprezentatív közvélemény-kutatása a megkérdezettek háromnegyedénél a szenzációéhséget, 40 százalékuk esetében pedig a saját problémáik megoldásában történő segítséget találta legfontosabb ösztönző erőnek. A Bente és Fromm⁹ által végzett kutatás a szociális összehasonlítás lehetőségét és a problémamegoldás igényét jelölte meg a fogyasztás legfontosabb okaként. Bár a német médiahatóság több

⁵ Werner J. Röhring: Im Spannungsfeld von Aufsicht und Selbstkontrolle: Die Freiwillige Selbstkontrolle Fernsehen, in: *Gemeinsame Stelle Jugendschutz und Programm (GSJP) der Landesmedienanstalten*. Jahresbericht 1997-2000. 35-37. old.

⁶ Landtag von Baden-Württemberg: Drucksache 12/4452. http://www.landtag-bw.de/wp12/drucksachen/4000/12_4452_d.pdf

⁷ <http://www.artikel5.de/gesetze/rstv.html>

⁸ Lásd Uli Gleich: Talkshow im Fernsehen – Inhalte und Wirkungen, Zuschauer- und kandidatenmotive. *Media Perspektiven*, 12/98. 625.p. http://www.media-perspektiven.de/uploads/tx_mppublications/12-1998_Fodi.pdf

⁹ Gary Bente–Bettina Fromm: *Affektfernsehen. Motive, Angebotsweisen und Wirkungen*. Opladen, 1997.

tartomelemzése is kritikaként említette a megoldás hiányát, a nézők egy része hasznosnak találta annak lehetőségét, hogy a konkrét esetek kapcsán saját életmódjukat és személyes kapcsolatainkban tanúsított magatartásukat vizsgálhassák felül.

A szociálpszichológia a társas összehasonlítás folyamatának elméletén keresztül magyarázza a közvélemény-kutatások eredményeit. Eszerint bizonyos körülmények között csak úgy tudjuk értékelni saját magunkat, hogy másokkal összehasonlítjuk, és ezt kiértékelve vonunk le a saját relatív helyzetünkre vonatkozó következtetéseket. Általában azzal az egyénnel vetjük össze saját teljesítményünket, valamely tulajdonságunkat, akivel valamilyen hasonlóságot észlelünk. A talkshow-ban szereplő mindennapi emberek hitelesnek tűnő, a néző hétköznapjaival nagyban egybevágó történeteik alapján alkalmasak az ilyen jellegű összehasonlításokra, sőt a néző számára információforrásként is szolgálhatnak a saját helyzetükre vonatkozóan. A talkshow-k közönségének egy része bizonyos értelemben magával konfrontálódik a recepció során, hiszen gyakorta ugyanahhoz a társadalmi réteghez tartozik, mint a meghívott vendégek. Mivel a formátum sugárzási ideje a délutáni időszakra korlátozódik, amikor az aktív keresőképeselek zöme még általában a munkahelyén tartózkodik, a nézői tábor főként a gyermeket nevelő fiatal nők, a háztartásbeliek, a nyugdíjasok, a munkanélküliek, a diákok alkotják. A talkshow műsorokban feltárt problémák özőn keresztül az egyéni gondok relativizálódnak, így elfogadhatóbbá is válhatnak a néző számára. Bente és Fromm szerint amennyiben a tematizált probléma a nézővel rokonságot mutat, három pozitív kimenetel lehetséges:

- a néző sikeresebbnek ítéli magát, ezáltal megerősítve és felértékelve érzi saját személyét;
- a néző nem érzi egyedül magát a problémájával, hiszen a meghívott vendég is hasonlóan boldogtalan;
- a vendég jobb megoldást mutat, ezáltal a néző számára modellként szolgál.

Az eredmények azt mutatják, hogy a néző orientációs igénye nemcsak pozitív példákra szorítkozik, a negatív tanulás példaként megvilágíthatja, hogy mit nem szabad csinálnia. Az abnormitás lehetőséget nyújt a megbotránkoztatásra és az elhatárolódásra, amely a saját normát, a magatartásmódot és az ehhez kötött értékeket erősíti. Emellett az idegen viselkedésmódokkal szembeni elhatárolódásra is hat.

A talkshow sikerét az érzelmek és a szórakoztatás megfelelő kombinációja adja (*emotainment*). A nézőt mindenekelőtt a személyesen átélt történet elbeszélése szórakoztatja, amely az emóciók megjelenítésével párosul. Minél készségesebbnek mutatkozik a meghívott vendég a nagy nyilvánosság előtt ezek prezentálására, annál szórakoztatóbb a műsor. Bár a feldolgozott témák nagyfokú pszichológiai, szociológiai komplexitással vagy társadalmi relevanciával bírnak, egy mélyebb problémamegoldás lehetőségét akadályozza a szórakoztató jelleg. Az érdekes, szenzációs, és mindenekelőtt az érzelmekre ható elemek kerülnek hangsúlyozásra, a tabutémák és az intenzív érzelmi reakciók kombinációja a néző szórakozásának garanciája.¹⁰

A talkshow-k maguk is igyekeznek elhitetni a nézőkkel, hogy valóban segíthetnek problémáik megoldásában, Németországban többnyire „Lebenshilfe”-ként (életviteli segítség/tanácsadás) aposztrofálták magukat,¹¹ de Magyarországon is visszatérő felszólításként szerepel az új vendégek verbuválása kapcsán a „Hívjon, segítünk!”. Bár az önkéntes német,

¹⁰ Nicole Helen Schwäbe: *Realfabrik Fernsehen: (Serien-) Produkt „Mensch.”* 235. old.

¹¹ Bente/Fromm, 349-387p.

illetve az ezt csaknem egy az egyben megismétlő magyar magatartási kódex a némethez hasonlóan előírja a konfliktusmegoldási módokat lehetőség szerinti előfordulását, már csak a rendelkezésre álló idő rövidege folytán is erősen megkérdőjelezhető, hogy a talkshow-k egyáltalán alkalmasak-e valamilyen segítségnyújtásra. Átlagosan 6-8 vendég szerepel egy show-ban, ez pedig azt jelenti, hogy minden szereplőre 5-5 perc állhat rendelkezésre. Ez az idő elégtelen ahhoz, hogy a témával ténylegesen foglalkozzanak, nem beszélve arról, hogy megoldást is találjanak. Annak érdekében, hogy a műsorvezetők mégis megfeleljenek önkéntes vállalásaiknak, azaz a műsor valamilyen pozitív végkicsengéssel vagy legalábbis megoldási kísérlettel záruljon, a műsorvezetők vendégeiket gyakorta nyomás alá helyezték, hogy gyors döntéseket csikarjanak ki tőlük.

Balogh Eszternek az ORTT számára készített tanulmánya éppen a konfliktuskezelési technikák szempontjából vizsgálta a Joshi Bharatot és a Mónika show-t.¹² Az elemzés következtetése szerint a műsorokban „*taglalt konfliktusok és a bemutatott kezelési stratégiák nem szolgáltak pozitív példával a társadalom felé, inkább negatív tartalmú üzeneteket fogalmaztak meg*”. A műsorok a témák között nem szelektálnak megfelelően, ezért gyakran olyan eseteket, ügyeket visznek színpadra, amelyek egyértelműen a büntető-igazságszolgáltatás és nem egy talkshow hatáskörébe tartoznak. Mi több „*az elemzés következtetése az, hogy mind az alkoholizmussal, mind a homoszexualitással szemben a már meglévő sztereotípiák és előítéletek megerősítése történt meg*”. Adódik a kérdés, hogy – akár a médiaszemélyiség részéről kiugró konfliktuskezelési jártasságot feltételezve – milyen érzékenységi, komolysági problémákat lehet hasznosan megvitatni egy talkshow beszélgetés során (kb. öt-hat percben), nem ritkán négy-öt hozzászóló jelenlétében.

---

¹² Balogh Eszter: Elemzés a talkshow-k által közvetített értékekről és üzenetekről.
http://www.ortt.hu/elemezsek.php?menu_id=53&parent=21

2. Az új formátum

A *daily talkshow*-t követő új formátumok két ponton hoztak változást. Egyrészt a talkshow-ra jellemző szakszerűtlen probléma feltárását, valamint a megoldási javaslat hiányát (formális voltát) a műsorkészítők fikcionalizálással és professzionalizálással próbálták ellensúlyozni. Így alakult ki a pszichológiai show és a bírósági show. A műsorok célcsoportja megegyezik a daily show-éval, mi több sugárzásuk időpontja, az epizódok hossza is hasonló. A pszichológiai, illetve a bírósági show-k a *trash* irányzat képviselőivel szemben felvállaltan fiktív produkciók, azaz már nem ámitják azzal a nézőt, hogy „valóságos” történeteket lát. A másik lényeges különbség, hogy a pszichológiai vagy a bírósági show-t a műsorvezető szakértelme és nem a szereplők „hétköznapiasága” teszi hitelessé. A műsorvezető amellett, hogy médiaszemélyiség, egyúttal szakember is. A praktizáló orvos (Angelika Kallwass egyik szakterülete az agressziókezelés) vagy a gyakorló bíró szakmai presztízse lényegesen felülmúlja a talkshow moderátoráét, aki pusztán médiaszemélyiség. A bírósági show-ban egy megkérdőjelezhetetlen autoritás világosan megkülönbözteti a helyest a helytelentől, a jogost a jogtalantól, a pszichológiai show-ban pedig a praktizáló orvos törekszik arra, hogy mindkét fél megtalálhassa a krízisből kivezető utat. A műsorok olyan eredményre jutnak, amelyet mindenkinek el „kell” fogadnia. A nézők a Jerry Springer vagy a Mónika show történeteinek erkölcsi értékelésében magukra maradnak, ezzel szemben az új formátum esetében saját véleményüket már nem egy alapvetően passzív műsorvezetőhöz képest, hanem egy részleteiben kidolgozott normarendszer vagy eljárás végeredményéhez képest kell meghatározniuk. Ebből a szempontból az új formátumok sikeresen korrigálták a talkshow műfaj hátrányait.

A régi és az új forma közötti különbség már a műsorújságból kiderül. Így például a korábban idézett legnagyobb német műsorújság, a *TV Today*, a pszichológiai tanácsadás (*Psychologische Beratung*) kategóriájában jelöli a *Zwei bei Kallwas*-t. A Sat1 pedig gyakorlati pszichológia és mediáció keverékeként jellemzi a műsort, a Richterin Barbara Salescht pedig a *comedy & show* alá sorolja. Eleinte mindkét produkció valódi eseteket vitt a nyilvánosság elé, de hamarosan módosították a koncepciót, s felvállaltan amatőr színészeket, statisztákat alkalmaznak.

Elsőként a bírósági show indult hódító útjára éppen akkor, amikortól a talkshow-k már megindultak a nézettségi lejtőn. Ez esetben is egy amerikai műsortípus, az 1996 óta népszerű Judge Judy szolgált mintául. Az USA-val szemben Németországban nem lehetett valódi eseteket bemutatni, mivel a jogrendszer a válópereken kívül nem engedélyezi a média jelenlétét a bírósági tárgyalásokon. Ezért kezdetekben a Sat1-en Barbara Salesch bírónő kizárólag válóperek kapcsán hirdethetett a televízió nyilvánossága előtt ítéletet. Azonban a műsor ebben a formájában nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, meg sem közelítette a talkshow-k nézettségét, ezért a Sat1 változtatott a koncepción. 2000-ben fikcionalizálták a formátumot, és így lehetőség nyílt büntetőügyek feldolgozására is. A siker nem maradt el, a fiktív bírósági tárgyalás amatőr színészek előadásában a talkshow méltó ellenfelévé válhatott. A bíró, az ügyész és az ügyvéd jogvégezett, valódi személyek, a feldolgozott eseteket azonban már a forgatókönyvírók találják ki, bár ezeknél valóságos történetek inspirálják őket. A párbeszédet nem írják meg előre, az amatőr színészek helyben improvizálnak, így félig spontán megnyilvánulásaik gondoskodnak a talkshow-knál megszokott autentikus érzetről.

Magyarországon a TV2 próbálkozott bírósági show-k sugárzásával. Először 2003 végén (November–december) 20 epizódot, majd 2004 elején (január–február) további 40 epizódot

mutatott be. A bírósági show-t mindvégig a Mónikával egy időben sugározta a TV2, így választás elé állította az RTL Klub nézőit, akik jobbára a megszokott műsoruk mellett döntöttek. 2003 végén a célcsoport (18-49 év közötti) tagjai közül kb. 400 ezret ért el a Katalin bírónő, míg konkurense másfélszer annyit. 2004 elejére a műsor nézettsége csökkent (kb. 300.000-350.000 fő), míg a Móniké emelkedett.

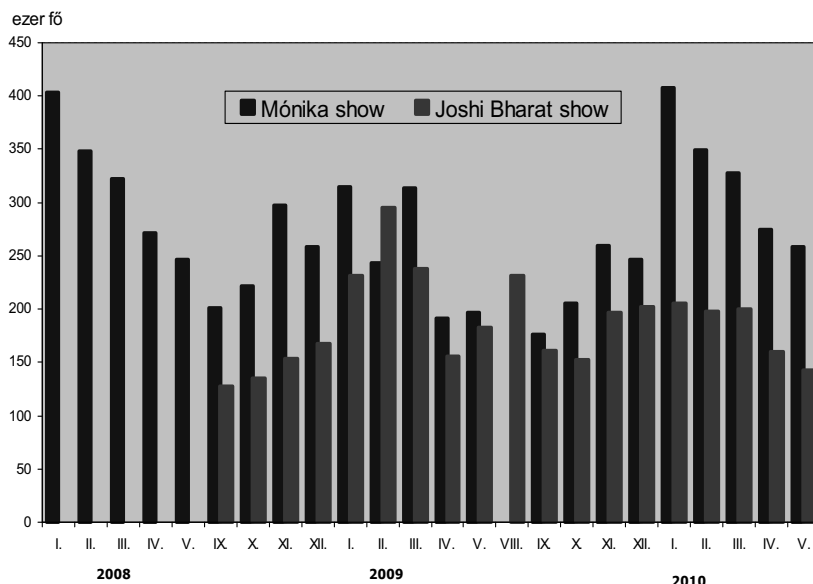
A Zwei bei Kallwass gyakorlatilag egy terápiás kezelés egy alkalmának előadása. A pszichológiai show a nézők számára is szolgál bizonyos terápiás tapasztalatokkal a konfliktusok megoldására. Így például Kallwass rendszeresen megszakítja a három fél közti beszélgetést, és csak az egyik féllel folytatja azt, így kiszűrve azokat a kapcsolati vagy érték alapú vitákat, amelyek esetében – mint arra az idézett mediációs tanulmány felhívja a figyelmet – kicsi az esélye konszenzus kialakításának.

Megjegyezzük, hogy a magyar piacon történt hasonló kísérlet. A ViaSat3 2004 januárjától kezdve sugározta dr. Csernus Imre Bevallalja? című műsorának I. évadját, de a kísérletnek nem volt folytatása. Miután Csernus Imre nem egyezett bele, hogy a tévé vezetése heti egyre csökkentse az adások számát, megszakították együttműködésüket. A produkció annyiban tért el a német műsortól, hogy Csernus doktor gyakran élt olyan egyedi terápiás eszközökkel (pl. felemelte a hangját, érzelmeit egyértelműen, esetenként kevéssé kontrollálva fejezte ki), amelyekkel drogterápiás területen korábban sikereket ért el, viszont a televízióban ez a talkshow konfrontatív hagyományainak folytatása.

A Mónika show-t 2001 májusában kezdte sugározni az RTL. A produkció, néhány kivételtől eltekintve, egészen a Joshi Bharat megjelenéséig uralta a délutáni műsorsávot, így például 2002-2005 között ebben az időpontban gyakorlatilag nem volt ellenfele.

A Joshi Bharat 2008 szeptemberében tűnt fel a TV2 délutáni kínálatában. A csatorna másként intézte a műsor bevezetést, mint ahogy a Katalin bírónő című bírósági show esetében járt el. A TV2 a Joshi Bharat kezdési időpontjának meghatározásakor már nem állította döntési helyzet elé a Mónika show nézőit, ugyanis a Joshi Bharatot több mint egy órával rivalisa előtt sugározta. Novemberben a Joshi Bharat kezdése még (kb. félórával) korábbra (15:50 körül) került, decemberben pedig 16:20 körül kezdődött a talkshow. Ebben a műsorsávban az „indiai sorselemző” műsora jól teljesített, rendszeresen többen nézték, mint az RTL produkcióit. Kora délután (16-17 órai kezdéssel) az RTL Klubban a Celeb vagyok... délutáni dzsungelparti Liluval című talkshow és a Fogd a pénzt és fuss! című vetélkedő volt adásban. Az előbbi az RTL Klub Celeb vagyok, ments ki innen! című reality show-jának budapesti talkshow előkészítése volt. A reality show keretében a „sztárok hamarosan elindulnak Dél-Amerikába, ahová a műsor házigazdája, Sebestyén Balázs és Vadon János is elkíséri őket Lilo pedig itthonról fogja tartani a kapcsolatot a stábbal”. A Fogd a pénzt és fuss! pénzdíjas vetélkedő volt, amit tizenkét adás után az RTL kivett a műsorrendből. 2009-ben minden második nap jelentkezett a Joshi Bharat, januártól június közepéig, majd a nyári szünet után szeptembertől év végig volt látható. A show februártól ütközött a délutáni műsorsávot 2002 óta többnyire uraló Mónikával. Szigorúan finánciálisan mérve a Joshi Bharat teljesítményét, a leglényegesebbnek mondott 18-49 évesek célcsoportjában, havi átlagban mérve, úgy tűnik, hogy a show 2009 elején volt csúcspontján **(1. ábra)**. A Joshi Bharat, bár jelentősen csökkentette a Mónika show nézettségét, nem tudta azt tartósan meghaladni.

1. ábra: A Mónika show és a Joshi Bharat havi átlagos nézettsége a 18–49 évesek körében, ezer fő (forrás: ORTT)

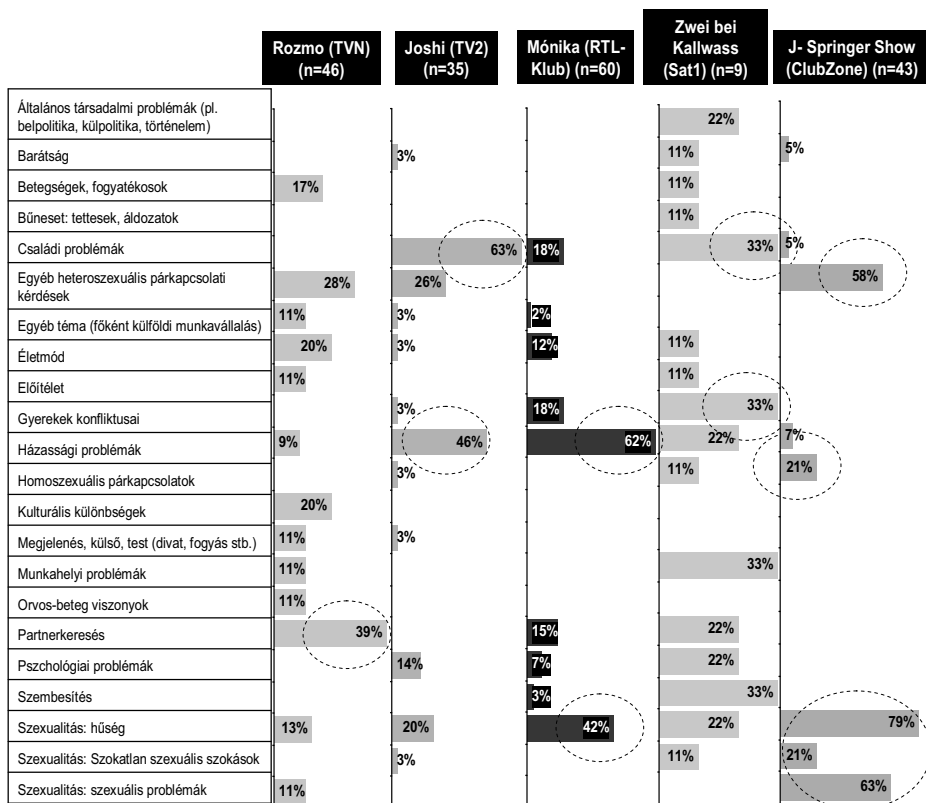
Az alábbiakban a Mónika show és a Joshi Bharat jellemzőit a hasonló műfajú lengyel és amerikai műsorokkal vetjük össze, de a *daily talkshow*-t követő formátumok sajátosságait is vizsgáljuk, ezért egy német pszichológiai show-t, valamint német és lengyel bírósági show-kat is elemeztünk. Mivel a magyar kereskedelmi televíziók 2009 őszén tett vállalásainak hatását akartuk felmérni, ezért mintánkban a magyar produkciók 2010 januárjából származnak, így a remélhetőleg lezártnak tekinthető *trash* időszak nem befolyásolja az összevetést. Elsőként arra keresünk választ, hogy a magyar produkciókat mennyiben jellemzi egyedi témaválasztás, illetve a pszichológiai show témaválasztása mennyiben tér el a talkshow-étól. A *daily show*-k alapvetően a párkapcsolatok és a párkeresés részleteit kedvelik (2. ábra). Eklatáns példát a műfaj klasszikusa, a Jerry Springer Show ad. Ezt a műsört jellemezte a legegyszerűbb témaválasztás, szinte kizárólag a szexualitás, azon belül is a hűség kérdéskörével foglalkozott. Ennek során a hetero- és a homoszexuális viszonyok egyaránt terítékre kerültek, ez utóbbi téma egyébként a magyar és lengyel talkshow-kban gyakorlatilag nem fordult elő.

A magyar produkciókat, legalábbis a lengyelnél, homogénebb témaválasztás jellemzi. A Joshi Bharat elsősorban a családon belüli konfliktusokra (de nem kifejezetten a házassági problémákra) koncentrált, míg a Mónika show a házasságon belüli ellentétekkel, ennek kapcsán a szexuális hűség témájával foglalkozott leggyakrabban. A Rozmowy w Toku kevesebb konfliktusos témát mutatott be, főként a párkeresést és ezzel összefüggésben a párkapcsolatok lazább formáinak részleteit tárgyalta.

A Zwi bei Kallwass mindenekelőtt abban különbözik mind a magyar, mind a lengyel *daily show* műsoroktól, hogy sokszínű témaszerkezetet követett, a családi problémák, (főként)

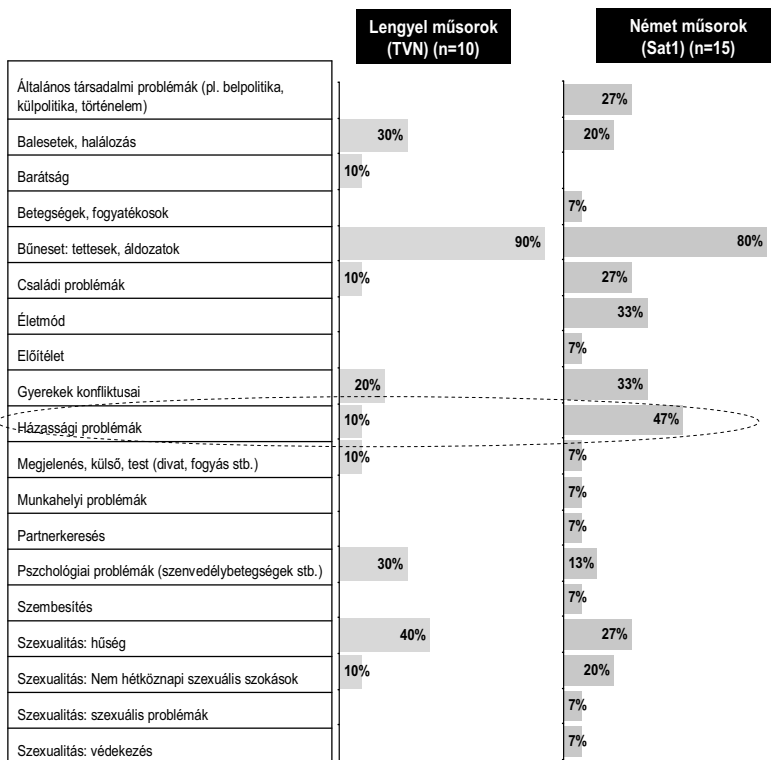
a nagyobb gyerekek konfliktusai mellett a munkahelyi nehézségekkel is foglalkozott. A pszichológiai show szórakoztató (ha tetszik bulvár) jellegét mutatja, hogy egyedül a német produkció esetében volt meghatározó a nagy szembesüléseket, felismeréseket leíró tartalmi kategória (más az apa, mint akit annak gondoltak, az apa fiatalkorában homoszexuális viszonyt tartott fenn stb.), a daily show-k nem éltek ezzel a hatásvadász fogással.

2. ábra: Lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika show), amerikai (Jerry Springer Show) talkshow-k, valamint a német (Zwei Bei Kallwass) pszichológia show témaválasztása

A vizsgált bírósági műsorok, jellegükből fakadóan, eltérő szerkezetben és dramaturgia szerint készülnek, mint a talkshow-k, de témaválasztásuk hasonló (3. ábra). Természetesen a bűnelkövetés a meghatározó témájuk, de abban mindenképpen hasonlítanak, hogy ezekben a műsorokban is sok szó esett házastársak problémáiról, illetve házastársak hűségének részleteiről, valamint szintén kedvelt téma volt a – főként nagyobb – gyerekekkel kapcsolatos konfliktus. A bírósági show-k abban az értelemben „véresebbek”, hogy a halál, a halálos baleset okozása a *daily show*-kban nem fordult elő, ezzel szemben a bírósági műsorokban megszokott témának tekinthető.

3. ábra: Lengyel (SĄD R/SĘDZI), illetve német (A Bíró/bírónő) bírósági show műsorok tartalma

3. Konfliktusmegoldások és stratégiák megjelenítése

Az 1998. június 30-án elfogadott német Iránymutatás¹³ azt várja el a műsorkészítőktől, hogy „Interperszonális konfliktusok – amennyire lehet – ne kerüljenek konfliktusmegoldások és stratégiák megjelenítése nélkül tematizálásra.” Egy évvel a kódex elfogadása után GSJP pedig azt kifogásolta, hogy elégtelen az a gyakorlat, amit a talkshow-k a megoldási lehetőségek keresése, bemutatása terén mutattak.¹⁴ Mint idéztük, több tartalomelemzés is azzal a konklúzióval zárult, hogy a *daily talkshow* egyik legnagyobb hátránya a megoldási javaslat hiánya, ennek ellenére a nézők jelentős része saját problémáinak megoldásában hasznosnak találta a nem *trash* irányzatához tartozó produkciókat. Ezért vizsgálatunknak célkitűzése volt a műsorokban prezentált megoldási javaslatok és azok megjelenítésének leírása. A megoldási javaslatok többféleképpen megjelenhetnek, származhatnak szakemberektől, de lehet ez egy műsorvezetői összegzés is. Ugyanakkor a moderátor a beszélgetés irányítása során felvillanthat alternatívákat, megfogalmazhat tanácsokat. A talkshow-k problémakezelési stratégiákat megjelenítő szerepét a szakemberek szerepeltetésén, idézésén, valamint a műsorvezetői (rész)összegzések, és a médiaszemélyiségek aktivitásán keresztül mértük. Az aktivitás alatt azt értjük, amikor a műsorvezető kifejtett formában vagy kevésbé konkrétan, kérdéseken, ellenpéldákon keresztül próbálja orientálni a beszélgetést.

Első lépésben az egyes konfliktusok megoldására biztosított műsoridő alakulását vetjük össze, hiszen ez már világosan kijelöli a problémafelvetés mélységét, szem előtt tartva, hogy érzékeny, indulatokat kiváltó témákat nem lehet egyetlen beszélgetéssel megoldani.

A témaválasztás sokszínűsége mellett az új formátum további előnyének tűnik, hogy a magyar és lengyel show-knál nagyobb időkeretet biztosítanak egy probléma bemutatására (1. táblázat). Amíg a talkshow-k négy-hat beszélgetést „pörgetnek le”, addig a német produkció teljes műsoridejét egyetlen probléma, (egy pár vagy társaság) élethelyzetének bemutatására fordítja. A pszichológiai show pusztán a témakörök tárgyalására fordított idő alapján több lehetőséget ad a téma részletes feltárására, a konfliktusok feloldására, megalapozottabb nézői vélemények kialakítására mint a Mónika show és a Joshi Bharat kb. 10 perces műsorrészei. A lengyel Rozmowy w Toku szintén rövid műsoregységekből áll, ezek azonban egy kicsit könnyedebbek, kevesebb konfliktusos elemet tartalmaznak mint a magyar talkshow-k, a kevésbé érzékeny kérdések megbeszélésére pedig kevesebb idő is elegendő lehet. Ennek ellenkezője igaz a Jerry Springer Show-ra. Itt a műsorban az egyes szereplőkhöz kapcsolódó témák – a legtöbb esetben szélsőséges konfliktusok – bemutatására, illetve feloldására kevesebb idő jut, mint az európai műsorokban. Az amerikai talkshow-nak ez nem is célja, inkább a konfliktusok felszínre törését kívánja megjeleníteni. A szereplők viselkedésén túl ezt szolgálja a dramaturgia szerkezete, a stúdió berendezése, a színpad környékén köröző biztonsági személyzet gyakori látványa, a közönség viselkedése is. A feszültséget a Jerry Springer Show inkább a komikum eszközével próbálja oldani. A műsorból nem titkolt mesterkedtség, megrendezettség érződik, gyakori a szereplők részéről is a meg-, illetve túljátszott viselkedés, amire sok esetben reáerősítenek a műsorvezető (ön)ironikus megjegyzései. Az, hogy az eseményeket nem kell túl komolyan venni, egyéb képi

¹³ Iránymutatások a napközbeni közzétételre alkalmas kibeszélőshow-k tartalmi kidolgozásához és szerkesztéséhez

¹⁴ Nadine Klass: *Rechtliche Grenzen des Realitätsfernsehen*. Tübingen, 2004. 103. old.

eszközökből is kiderül, így például, ha két szereplő egymásnak esik, előfordul, hogy megjelenik egy, a képregényekre jellemző animációs motívum, a „DOINK” felirat.

1. táblázat: Azonos témakörökkel foglalkozó műsorjegységek hossza lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika show) és német (Zwei bei Kallwass) műsorokban

	Partnerkeresés		Családi problémák		Házassági problémák		Szexualitás: hűség	
	átlagos hossz	N	átlagos hossz	N	átlagos hossz	N	átlagos hossz	N
Rozmowy w Toku (TVN)	0:10:22	18	-	-	0:12:29	4	0:10:59	6
Joshi Bharat (TV2)	-	-	0:14:25	22	0:12:47	14	0:13:15	7
Mónika (RTL Klub)	0:09:29	9	0:13:19	11	0:11:39	37	0:10:53	25
Zwei bei Kallwass (SAT)	0:49:09	2	0:58:40	3	0:59:15	2	0:58:46	2

1/A. táblázat: A legfontosabb témakörökkel foglalkozó műsorjegységek hossza a Jerry Springer Show c. műsorban

	Heteroszexuális párkapcsolati kérdések		Homoszexuális párkapcsolatok		Szexuális problémák		Szexualitás: hűség	
	átlagos hossz	N	átlagos hossz	N	átlagos hossz	N	átlagos hossz	N
Jerry Springer Show (n=43)	0:06:41	25	0:06:17	9	0:06:29	27	0:06:56	34

A német pszichológiai show kétségtelen előnye, hogy csak egy témával foglalkozik, így témája nyilvánvalóan részletesebben kifejezhető, a probléma több szempontú feltárása, illetve a megoldás keresése egészen biztosan sokkal jobban előkészíthető. Ez kétségtelenül ellensúlyozhatja az összegzés ritkább előfordulását. A lengyel műsorban az egy esetre jutó időkeret szükségességét enyhíthette a szakértő megjelenése. A beszélgetések döntő többségéhez (87%) szakember is hozzá szólt, igaz rövid, viszont szakmai tapasztalatokra alapozott összegzést adva egy-egy konfliktushelyzet kezelésére (pl. afrikai-lengyel, illetve muszlim-lengyel párok konfliktusai).

Szembevetendő, hogy a magyar csatornák koncepciójába nem fér bele szakember megszólaltatása. A Joshi Bharat, illetve a Mónika show egyetlen alkalommal sem vette igénybe szakértő státuszú szereplő segítségét. Ebből a szempontból a két magyar talkshow az amerikai felfogást követi. A Jerry Springer Show-ban a problémák megoldására még csak látszólagosan sem történik szakértői kísérlet, egyáltalán nem vonnak be szakembert a beszélgetésekbe.

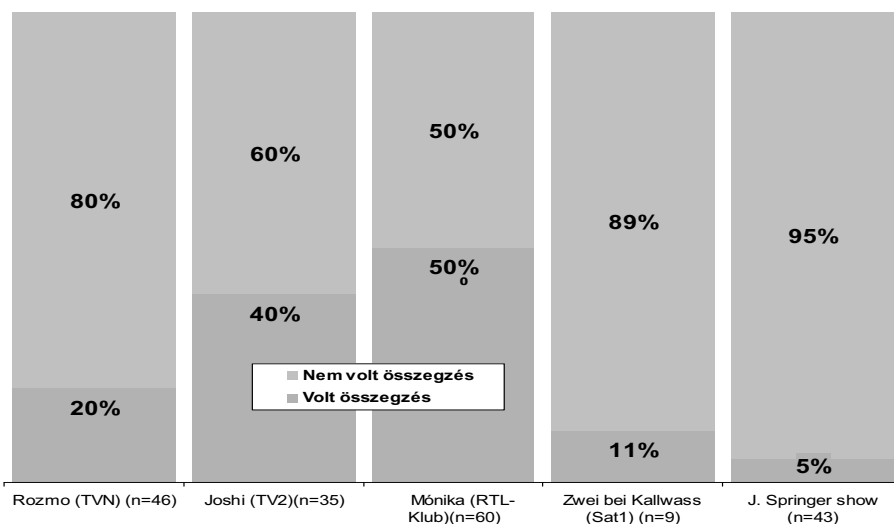
Szakértő mellett a műsorvezető is összegezheti a kifejezetten egyedi, személyekhez köthető beszélgetések tapasztalatait (**4. ábra**). Amíg a német pszichológiai show-ra az egy problémára jutó nagy időkeret, a lengyelre a szakértők alkalmazása jellemző, addig a magyar produkciókban a műsorvezetői összegzéseknek van fokozott szerepe, a magyar műsorjegységek fele tartalmazta ezt a dramaturgiai elemet. A magyar talkshow-k inkább a

médiaszemélyiséget helyezik előtérbe, ezzel szemben a német és lengyel produkciók eltérő eszközökkel, de nagyobb teret adnak a szakmai szempontoknak.

A konfliktusok feloldására irányuló gesztust a Jerry Springer produkció is lényegesnek tartotta. Az amerikai talkshow-ban az egyes műsorrészek végén egyáltalán nincsenek összegzések, egy rövid átvezetés után a következő, általában hasonló téma tárgyalása kezdődik. A műsor fináléjában az összes szereplő egyszerre a színpadra vonul, a közönség pedig (általában gúnyos) kérdéseket tehet fel nekik. A műsor befejező része is rendkívül harsány, konfliktusokkal terhelt, ezért gyakorlatilag kikerülhetetlen, hogy a műsorvezető valamilyen összegzést fogalmazzon meg (*Final Thought*). Különösen a show-ban megjelenített feszültségekhez, indulatkitörésekhez képest a rezümék meglehetősen formálisnak tekinthetők. A Jerry Springer Show házigazdája gondolatait meglehetősen röviden (8-10 mondat) és jobbára közhelyes kijelentésekkel támasztja alá.

A bírósági műsorokban természetesen egészen más hangsúlyt kap a szakértők jelenléte, hiszen a bírók, ügyészek és ügyvédek maguk adják a szakmai érveket.

4. ábra: Műsorvezetői összegzés előfordulásának gyakorisága a vizsgált bírósági-, illetve talkshow műsorokban

Az adatok szerint a magyar talkshow-k viszonylag gyakori összegzései nem jelentenek valódi epilógusokat, kevésbé adják vissza, konkretizálják a bemutatott történetek tanulságait. Az összegzések rövidegsége mindössze néhány lezáró mondatot tesz lehetővé. Igaz, ezek a műsorrészek a lengyel és a német műsorban sem sokkal hosszabbak, de a Rozmowy w Toku esetében a szakértő státuszú vendégek jelenléte részben átveszi az epilógus feladatait. A német show pedig azért egyedi, mert eleve sokkal hosszabb műsoregységekben tárgyalja témáit (2. táblázat).

2. táblázat: Az összegzések átlagos hossza lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika show) és német (Zwei bei Kallwass) műsorokban, illetve a Jerry Springer Show-ban

	Összegzés átlagos hossza másodperc
Rozmowy w Toku (TVN)	11
Joshi Bharat (TV2)	20
Mónika (RTL Klub)	8
Zwei bei Kallwass (SAT)	42
Jerry Springer	49

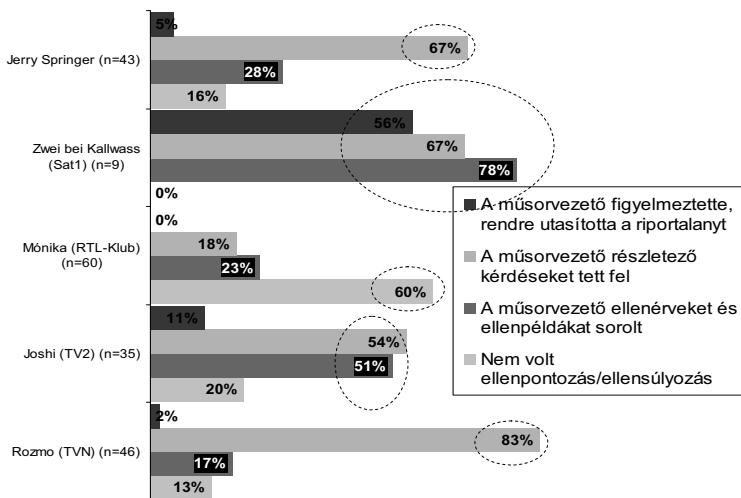

4. A beszélgetés irányítása

A műsorvezető aktivitása, állásfoglalása, kérdése, ellenpontosása a probléma bemutatásának alternatív eszköze. Ellenpontoszás alatt azt a törekvést értjük, amikor a műsorvezető megpróbálja elérni, hogy az érintettek személyes élményeit más nézőpontokból is megbeszéljék (kérdézhet, ellenérveket sorolhat fel, esetleg tényekre szorítkozva megcáfolhatja a riportalanyok állításait). Az 1998. június 30-án elfogadott német *Iránymutatás*,¹⁵ valamint a magyar átírat is kiemeli, hogy „a moderátor – a szerkesztőség mellett – különös felelősséggel bír az adott téma prezentációját [...] illetően. [...] mindig a kezében tartja a beszélgetés irányítását. Nem szabad, hogy úgy tűnjön, a moderátor olyan állásponttal azonosul, amely kirívóan ellentmond a társadalmi konszenzusnak.”

Az új típus német show, illetve a lengyel és a magyar műsorok eltérő aktivitást kívánnak meg a műsorvezetőktől (5. ábra). Természetesen a pszichológiai show műsorvezetője számít a legaktívabbnak, egyetlen esetben sem hagyta, hogy kizárólag a meghívott vendégek, riportalanyok szempontjai érvényesüljenek, arra törekedett, hogy mindvégig ő szabhassa meg a beszélgetések irányát. A német műsorvezető általában ellenérvekkel, ellenpéldákkal szembesítette beszélgetőpartnereit (78%), az esetek többségében részletező kérdéseket is feltett (67%), sőt, amennyiben ezt szükségesnek látta, gyakran rendre is utasította a meghívott vendégeket. A nézőpontok kiegyensúlyozásának, a beszélgetés mediálásának ambíciója a Mónika show műsorvezetőjéből hiányzott leginkább, a beszélgetések többségében passzív volt. A lengyel és amerikai show, illetve a magyar Joshi Bharat ugyancsak érzékelhető aktivitást mutatott az események irányítására, de amíg a Rozmowy w Toku és a Jerry Springer Show műsorvezetőjének ilyen irányú tevékenysége elsősorban kérdések megfogalmazására szorítkozott, addig a Joshi Bharat ellenérvekkel, ellenpéldákkal és részletező kérdésekkel is gyakran élt.

5. ábra: Műsorvezetői aktivitás lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika show) és német (Zwei bei Kallwass) műsorokban, és a Jerry Springer Showban

¹⁵ Iránymutatások a napközbeni közzétételre alkalmas kibeszélőshow-k tartalmi kidolgozásához és szerkesztéséhez

Természetesen a leggyakoribb témakörök esetén csaknem az összes műsorvezető aktív volt. A Mónika show házigazdája viszont még a produkció alaptémájának számító párkeresés, házassági vagy egyéb családi problémák, a szexuális hűség kérdései kapcsán is visszafogott maradt (3. táblázat).

3. táblázat: Ellenpontozás gyakorisága azonos témakörökkel foglalkozó műsoregységekben, lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika show) és német (Zwei bei Kallwass) műsorokban (százalék, esetszám)

	Partnerkeresés		Családi problémák		Házassági problémák		Szexualitás: hűség	
	%	N	%	N	%	N	%	N
Rozmowy w Toku (TVN)	93%	18	-	-	100%	4	77%	6
Joshi Bharat (TV2)	-	-	100%	22	87%	14	100%	7
Mónika (RTL Klub)	22%	9	36%	11	43%	37	52%	25
Zwei bei Kallwass (SAT)	100%	2	100%	3	100%	2	100%	2

3/A. táblázat: Ellenpontozás gyakorisága a legfontosabb témakörökkel foglalkozó műsoregységekben - a Jerry Springer Show c. műsorban

	Heteroszexuális párkapcsolati kérdések		Homoszexuális párkapcsolatok		Szexuális problémák		Szexualitás: hűség	
	Gyak.	N	Gyak.	N	Gyak.	N	Gyak.	N
Jerry Springer Show (n=43)	28%	25	19%	9	54%	27	89%	34

5. A szereplők és a stúdióvendégek

A talkshow műsorokban megfogalmazott problémamegoldási javaslatok után a produkciók szereplőinek jellemzőit vizsgáljuk. Bente és Fromm idézett közvélemény-kutatása a szociális összehasonlítás lehetőségét jelölte meg a talkshow fogyasztás legfontosabb okaként. Bente és Fromm szerint, ha a tematizált probléma és a néző problémái hasonlóak, úgy a néző (i) sikeresebbnek ítélheti magát a talkshow vendégénél, ezáltal megerősítheti önképét, felértékelheti saját személyét. Ide tartozik a „voyeur” tévénéző is, a „voyeur”-nek az érzelmkifejezés (pl. dühkitörés, veszekedés) a feszültség (titok felfedése, nagy kitalálás) kialakulása a fontos. A néző (ii) valamelyest vigasztalódhat, mert nem érzi egyedül magát problémájával, hiszen a talkshow vendége is hasonlóan boldogtalan. Abban az esetben, (iii) ha a vendég jobb megoldást mutat fel, akkor az modellként szolgálhat a néző számára. A továbbiakban arra keresünk választ, hogy a magyar, lengyel, német, illetve amerikai műsorok milyen pozíciójú szereplőket mutatnak be, azaz a nézők milyen pozíciójú szereplőkhöz viszonyíthatják magukat.

Ami a szereplők nemét illeti, a bírósági műsorokra a teljes kiegyensúlyozottság volt jellemző, a talkshow-k közül viszont csak a Mónika show-ról mondható el ugyanez (4. táblázat). A lengyel Rozmowy w Toku és a magyar Joshi Bharat szereplői között egyértelmű többséget alkottak a hölgyek, a német show-ban pedig a férfi szereplők voltak többen.

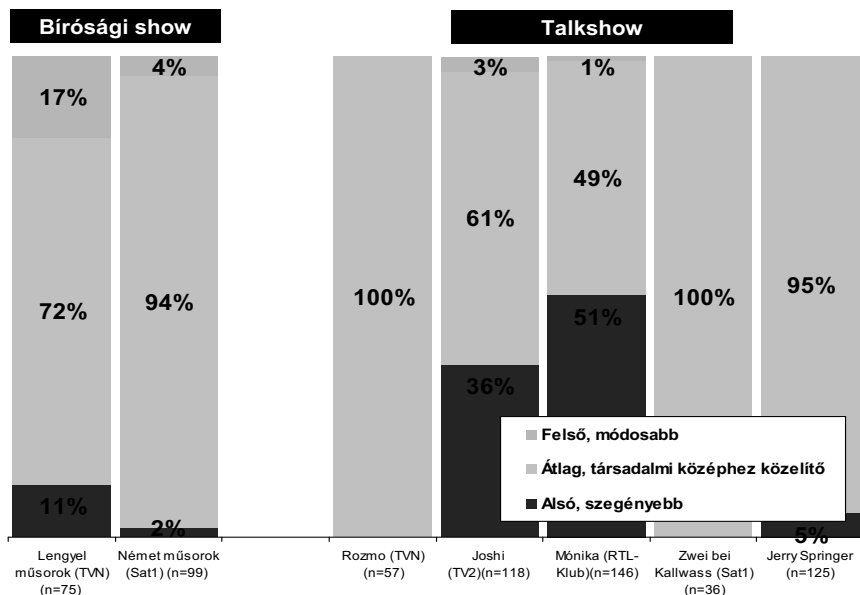
4. táblázat: a szereplők neme lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika show), német (Zwei bei Kallwass) és amerikai (Jerry Springer Show) műsorokban (százalék)

	Nő	férfi
Rozmowy w Toku (TVN)	68	32
Joshi Bharat (TV2)	60	40
Mónika (RTL Klub)	48	52
Jerry Springer	50	50
Zwei bei Kallwass (SAT)	42	58
Sad R/Sedzi	51	49
Barbara Salesch bírónő, Alexander Hold bíró	49	50

A műsorok szereplőinek társadalmi státusz szerinti kategorizálása a tartalomelemzés leginkább szubjektív eleme, ugyanakkor fontos erre a dimenzióra figyelmet fordítani, mivel a műsorok közötti eltérések sokatmondóak. A műsoregységek szereplőit három kategóriába soroltuk. Az *alsó, szegényebb csoportba* azok a szereplők kerültek, akinek ruházata, beszédstílusa, megjelenése, egész fellépése lényeges mértékben eltért a műsorok által megjelenített, társadalmi átlagnak tekinthető, hétköznapi státuszról. A végpontot az *felső, módosabb* csoport jelentette, ide azok a szereplők sorolódtak, akik egyértelműen az átlagnál magasabb presztízszt testesítettek meg. Az összes többi szereplő, azok, akik nem rendelkeztek semmilyen „különös” ismertető jeggyel az *átlag, társadalmi közephez közelítő* csoportba kerültek. Az eredmények egyértelműek: a két magyar talkshow ebből a szempontból

alapvetően különbözik mind a lengyel, mind a német műsortól. A Mónika show szereplőinek fele, a Joshi Bharat vendégeinek harmada képviselte az alsó, szegényebb társadalmi csoportokat, miközben a lengyel és a német, valamint az amerikai show-k szereplői lényegében kizárólag a társadalmi középosztályt jelenítették meg. Az alsóbb társadalmi csoportok megjelenítése lényegében egyik külföldi műsorra sem jellemző, úgy tűnik, ez sajátosan magyar jellegzetesség. A bírósági show-k szereplői szintén főként a társadalmi középosztályt képviselték (6. ábra).

6. ábra: A műsorok szereplőinek társadalmi státusz szerinti megoszlása

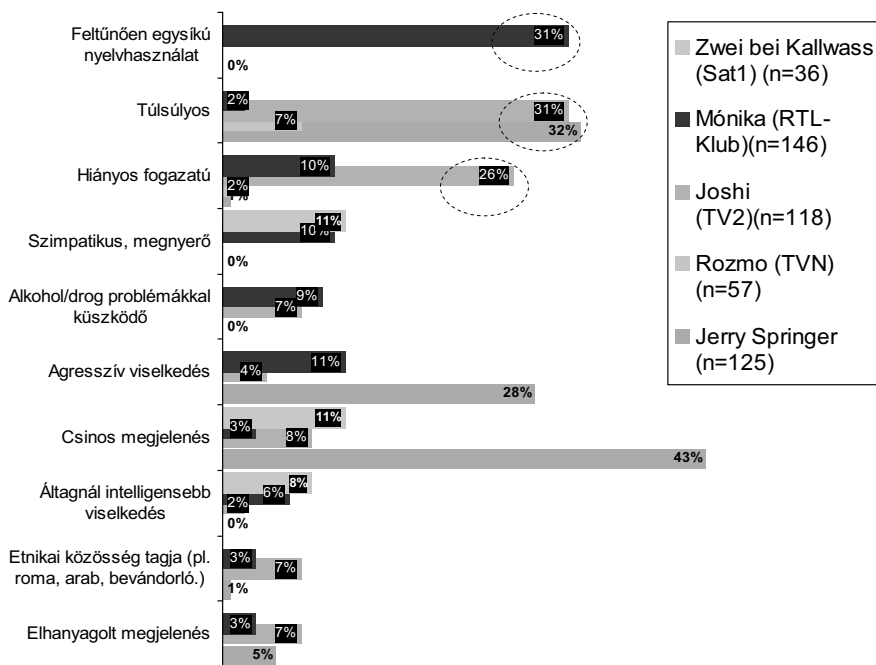
A társadalmi státusz sok esetben nem írja le a szereplők alapvető jellemzőit. Azokra a benyomásokra gondolunk, amelyek a nézőkben alakulhatnak ki a szereplőről az interjú alatt. Ezért összegyűjtöttük a szereplők legszembetűnőbb tulajdonságait (ez esetben is hangsúlyozzuk a kategóriák szubjektív voltát). Ez a mutató azt a kommunikációs szituációt próbálja jellemezni, amiben a szereplők megjelennek, ezáltal kijelölve a szereplők értékelésének, kategorizációjának határait.

A lecsúszó, súlyos problémákkal küszködő népesség televíziós prezentációja önmagában sem rossznak, sem pedig jónak nem értékelhető. Kétségtelen, hogy a társadalom alsó szintjein elhelyezkedő népesség érdekvédelemképessége, így médiabeli megjelenésének esélye az átlagnál sokkal rosszabb. Nem mindegy azonban, hogy e csoport tagjainak szerepeltetése milyen kontextusban történik. A magyar műsorok magas konfliktusos tartalommal bírnak, a műsoregységek általában családi problémákat, ellenségeskedéseket mutatnak be, mindezt a téma részletes tárgyalását legalábbis megnehezítő rövid műsorrészekben, a témakörök kompetens szakértőit mellőzve. Az a fajta prezentáció, ahogyan a magyar talkshow-k az alacsonyabb társadalmi státuszú csoportokat megjelenítik, inkább nehezíti az ezzel

kapcsolatos társadalmi kérdések megoldását, a műsorok tartalma legalábbis konzerválja az e társadalmi csoportokkal kapcsolatos előítéleteket, mivel a szereplők megjelenése jól illeszkedik a sztereotípiákhoz. A Mónika show-ban gyakran tűntek kezdetleges gondolkodásúnak a vendégek, a Joshi Bharatban pedig a többi műsorban tapasztalhatóan lényegesen magasabb volt a túlsúlyos, ápolatlan fogazatú meghívottak aránya (7. ábra).

A túlsúlyos szereplők prezentációja a Jerry Springer Show-ban is kiemelkedő volt, de ez nem jelentett egyben előnytelen médiaprezentációt is, az amerikai műsor szereplői általában ápoltak, jól öltözöttek voltak, ezzel együtt sokszor közönségesen, már-már minősíthetetlenül viselkedtek, trágár kifejezéseket használtak.

7. ábra: Egyes jellemzők előfordulásának gyakorisága a szereplők jellemzésekor

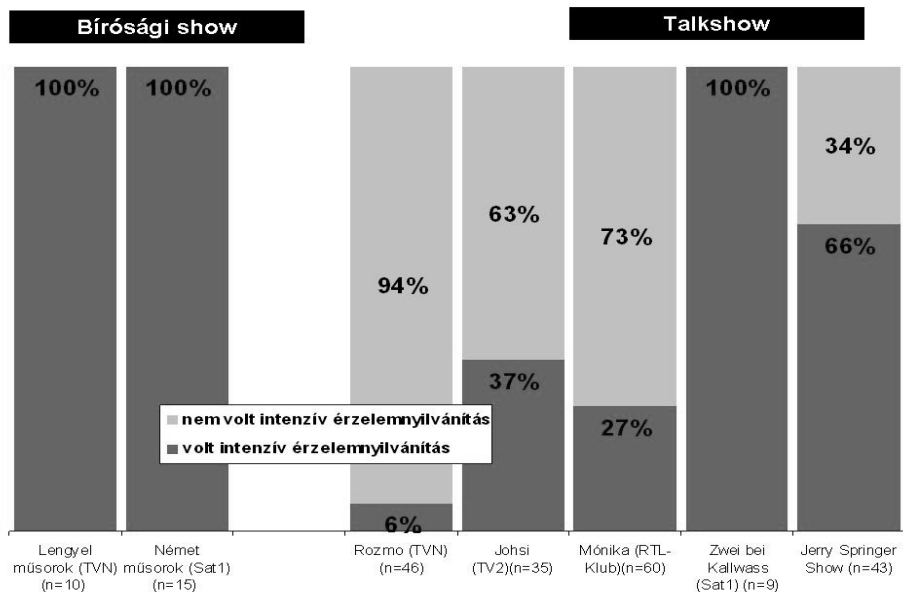

A talkshow sikerét az érzelmek és a szórakoztatás kombinálásának igénye teremtette meg, ezért az emotainment egyik elemét, az érzelmek kifejezését tartalomelemzésünk is részletesebben vizsgálta. Arra voltunk kíváncsiak, hogy az egyes show-k nézői milyen gyakran láthattak veszekedő, szitkozódó, fenyegető, síró vagy akár nevető szereplőket. Az érzelmek energikus kifejezése (pl. dühkitörés, veszekedés) a „voyeur” tévénézők számára is vonzó.

Érdekes módon az új formátumok lényegesen nagyobb teret adnak a látványos érzelemnyilvánításnak (8. ábra). A pszichológiai és bírósági show-k vendégei lényegesen gyakrabban sírtak, kiabáltak, szitkozódtak vagy akár nevettek mint a talkshow-k szereplői. A talkshow-k közül a Jerry Springer Show vendégei fejezték ki leggyakrabban érzelmeiket. A

magyar show-k inkább az amerikaihoz közelítenek, a Joshi Bharatban és a Mónika show-ban a Rozmowy w Tokunál lényegesen gyakrabban találtunk érzelmeit egyértelműen kifejező szereplőket.

8. ábra: Az egyes viselkedésformák gyakorisága a vizsgált műsoregységekben

A lengyel talkshow-t a szereplők visszafogottsága jellemzi. Korábban utaltunk arra, hogy a többi műsornál kevesebb direkt konfrontációt tartalmaz, ehhez illeszkedik, az is hogy a Rozmowy w Toku közönsége, ha véleményt nyilvánított, akkor szinte minden alkalommal támogató véleményét fejezte ki a szereplőkkel kapcsolatban, ami oldottabbá tette a műsor hangulatát. (5. táblázat).

Nem meglepő, hogy a trash irányzatú Jerry Springer Show közönsége volt a legaktívabb, minden beszélgetés alatt megnyilvánult. Korábban utaltunk arra, hogy a Jerry Springer Show inkább a komikum eszközeivel oldja a feszültséget, ezt jelzi az is, hogy a lengyel mellett az amerikai stúdióvendégek viselkedtek a „legpozitívabban”. A magyar show közönsége háttérbe szorult, meglehetősen passzív volt.

5. táblázat: A közönség aktivitása: A közönség vélemény nyilvánításának gyakorisága és jellege – lengyel (Rozmowy w Toku), magyar (Joshi Bharat, Mónika), német (Zwei bei Kallwass) és amerikai (Jerry Springer Show) talkshow műsorokban

	A közönség nem nyilvánított véleményét	Pozitív vélemény kinyilvánítása	Negatív vélemény kinyilvánítása	N
Rozmowy w Toku (TVN)	47%	50%	2%	46
Joshi Bharat (TV2)	83%	14%	3%	35
Mónika (RTL Klub)	93%	7%	-	60
Zwei bei Kallwass (SAT)	100%	-	-	9
Jerry Springer Show (ClubZone)	3%	59%	38%	43